

ÚTMUTATÓ

Tokaj-Hegyalja Egyetem

SZAKMAI GYAKORLATOKHOZ

ÓVODAPEDAGÓGUS

SZAKOS HALLGATÓK,

GYAKORLATVEZETŐ ÓVÓNŐK, GYAKORLATVEZETŐ OKTATÓK

SZÁMÁRA

1. félév

TÁJÉKOZÓDÁS ÉS MEGFIGYELÉS AZ ÓVODAI ÉLETBEN

Az útmutató frissítve 2021. szeptember

Kedves Óvodapedagógus Hallgató!

Szeretettel köszöntjük a Tokaj-Hegyalja Egyetem képzési rendszerében!

Ön különféle tantárgyi tanulmányaival párhuzamosan félévről félévre haladva szakmai gyakorlatokat is végez. Minden félévben *Útmutató* segíti a gyakorlatokon való részvételét, a feladatok megoldását és a követelmények teljesítését.

A szakmai gyakorlata a nappali képzésben részt vevő hallgatóknak az Tokaj-Hegyalja Egyetem gyakorló helyszínein zajlik, levelező képzésben részben részt vevő hallgatók esetében a csoportos gyakorlat az Tokaj-Hegyalja Egyetem gyakorló helyszínein zajlik, az egyéni gyakorlat pedig a hallgató által választott óvodában.

Ebben a dokumentumban megtalálja a tudnivalókat, bemutatjuk a tanegységek leírásait, benne a tantárgyi követelményeket, és a szakmai feladatait, teendőit.

Kérjük, figyelmesen olvassa a következő oldalakat, melyek – többek között – az alábbi fontos információkat tartalmazzák a szakmai gyakorlattal kapcsolatban:

- mikor és hogyan kell megjelennie a gyakorlólhelyen,
- kinél kell jelentkeznie megérkezésekor,
- mit kell magával hoznia,
- milyen feladatokat kell elvégeznie,
- hogyan igazoltassa gyakorlatát,

- mi a teendője, ha betegség miatt nem tud részt venni a gyakorlaton.

Kívánunk Önnek hasznos szakmai tapasztalatszerzést és reméljük, hogy az óvodáról és az óvodapedagógusi tevékenységekről számos ismerettel, élménnyel gazdagodik a félév tantárgyaiban.

Kedves Mentor óvodapedagógus!

Szeretettel köszöntjük a Tokaj-Hegyalja Egyetem képzési rendszerében!

Az elkövetkező időszakban a gyakorlati képzés résztvevőjeként Ön az óvodapedagógus hallgatók szakmai gyakorlatainak segítője lesz. Részesen annak a folyamatnak, melyben a hallgatók nevelési-oktatási intézménytípusokkal, az ott folyó munkával ismerkednek és ennek a szép hivatásnak jövőbeni gyakorlására készülnek.

A sokrétű képzési feladatot útmutatóval segítjük, amely információkat tartalmaz a félév szakmai gyakorlatával kapcsolatban.

Kérjük, az útmutató szerint járjon el és segítse az óvodapedagógus hallgatókat feladataik megvalósításában!

Ha az útmutatóban található információkon kívül bármilyen kérdésük felmerül, tisztelettel áll rendelkezésükre a gyakorlatvezető oktató:

Tokaj-Hegyalja Egyetem

Lívják Emília

livjak.emilia@unithe.hu

+ 36-30-9982-528

1. Általános tudnivalók, irányelvek

- Az *Útmutató* a Tokaj-Hegyalja Egyetem honlapján olvasható, illetve onnan letölthető, nyomtatható. Az *Útmutató mellékleteként* található meg az érvényes speciális előírások is (amennyiben vannak ilyenek).
- A gyakorlatot az *Útmutatóban* rögzített módon kell teljesíteni.
- A szakmai gyakorlati tantárgy vezetője a *gyakorlatvezető oktató*. Ő és a mentor óvodapedagógus segíti a hallgatók szakmai gyakorlatát, ellenőrzi és értékeli a feladatok megoldását, a követelmények teljesítését, az elvárások megvalósítását, ellenőrzi a jelenléteket és a megjelenés módját.
- A hallgatók gyakorlati képzésre történő beosztását a gyakorlatvezető oktató / óvoda vezetője (vagy annak megbízottja) készíti el.
- Az óvodai gyakorlat megkezdésének feltétele az egészségügyi alkalmasságról szóló orvosi igazolás bemutatása, amelyet minden gyakorlati félév elején a gyakorlatvezető oktatónak / mentor óvodapedagógusnak kell bemutatnia.
- A jelenléteket a TVSZ szabályozza https://www.unithe.hu/wp-content/uploads/2021/07/stervezeti_es_muk_szab_hallgatoi_kovetelmenyrendszer.pdf.
A hallgató a nyitó és záró kontakt óráról, és az egyéni és csoportos gyakorlatról nem hiányozhat. Amennyiben betegség miatt nem tud megjelenni, távolmaradását legkésőbb a hiányzás napján 7.30-ig jeleznie kell a gyakorlatvezető oktatónak/mentor óvodapedagógusnak. A hiányzásáról szóló orvosi igazolást a következő heti gyakorlati napon be kell mutatnia. A gyakorlat pótlására hiányzás esetén a gyakorlatvezető oktatóval/mentor óvodapedagógussal egyeztetve, a szorgalmi időszakban előre megszervezett időpontban van lehetősége.
- A hallgatótól elvárjuk, hogy a gyakorlaton az alkalomhoz illő ruházatban jelenjen meg. Magatartását, megjelenését illetően köteles betartani a gyakorlati hely házirendjében foglaltakat, amelyet a bevezető órán ismerhet meg.
- Általános követelmény a szabad mozgást lehetővé tevő, a munkavégzéshez alkalmas, kulturált öltözködés, a feltűzött haj, a megfelelő derékmagasságú nadrág, a köldököt takaró blúz, a szolid és biztonságos ékszerviselet; testékszerek, műkörmök és az erős smink mellőzése; zárt váltócipő viselése. A megjelenésre vonatkozó előírások betartását a gyakorlatvezető oktató/mentor óvodapedagógus ellenőrzi.
- Amennyiben a hallgató megjelenése, magatartása nem az elvárásoknak megfelelő, a gyakorlati napon nem vehet részt.
- A hallgatók csoportszobában történő étkezése pedagógiai és higiénés okok miatt semmilyen formában nem megengedett.
- Csoportos gyakorlat esetén barátkozó szándékú kisgyermek figyelmét az érintett hallgató finoman vezesse vissza a csoport tevékenységéhez.

- A levelező tagozatos hallgatók feladatai és kötelezettségei megegyeznek a nappali képzésben résztvevőkével, az előírt összes óraszám is azonos a felsőoktatási törvény szerinti KKK-ban meghatározottak alapján.
- A gyakorlatokon kezdés előtt 15 perccel kell megjelennie, kezdésre már átöltözve (kényelmes ruházat, váltócipő) a csoportszobájában kell lennie.
- A hallgató a szakmai gyakorlat ideje alatt pedagógiai naplót vezet az útmutatóban megfogalmazott elvárások, instrukciók alapján.
- A gyakorlatvezető oktató a záróminősítést a szorgalmi időszak végén, a szabályzatban előírt határidőig bejegyezi a nyilvántartó rendszerbe (NEPTUN).

2. Az óvodapedagógus szak gyakorlati képzési rendszere

	1.	2.	3.	4.	5.	6.		
1. Tájékozódás és megfigyelés az óvodai életben <i>Dr. Téglás Zsolt</i>	10 nap (60 óra)						2 kr	gyj
2. Óvodai tevékenységek önálló irányítása és interakciók elemzése 1. <i>Dr. Téglás Zsolt</i>		10 nap (60 óra) + 45 óra					4 kr	gyj
3. Óvodai tevékenységek önálló irányítása és interakciók elemzése 2. <i>Dr. Téglás Zsolt</i>			10 nap (60 óra) + 45 óra				4 kr	gyj

4. Óvodai tevékenységek önálló irányítása és interakciók elemzése 3. <i>Dr. Téglás Zsolt</i>				10 nap (60 óra) + 45 óra			5 kr	gyj
5. Óvodai tevékenységek önálló irányítása és interakciók elemzése 4.. <i>Gál Judit</i>				10 nap (60 óra) + 45 óra			6 kr	gyj
6. Külső komplex szakmai gyakorlat <i>Gál Judit</i>					8 hét (240 óra)		9 kr.	gyj

Az óvodapedagógus szak teljes tanegység rendszerét a honlapon megtekintheti.

(1.) Tantárgy neve: Tájékozódás és megfigyelés az óvodai életben	Kreditértéke: 2 kr
A tantárgy besorolása: kötelező	
A tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellegének mértéke, „képzési karaktere”: 100% gyakorlat	
A tanóra típusa: gyak. és óraszám: 60 óra az adott félévben, (ha nem (csak) magyarul oktatják a tárgyat, akkor a nyelve: -) Az adott ismeret átadásában alkalmazandó további (sajátos) módok, jellemzők (ha vannak):	
A számonkérés módja (koll. / gyj. / egyéb): gyj Az ismeretellenőrzésben alkalmazandó további (sajátos) módok (ha vannak): pedagógiai napló készítése	
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév): 1.	
Előtanulmányi feltételek (ha vannak): -	
Tantárgy-leírás: az elsajátítandó ismeretanyag tömör, ugyanakkor informáló leírása	
Pedagógiai tájékozódás és tapasztalatszerzés; pályaszocializáció-pályaorientáció, az óvodai nevelés alapelvei gyakorlati megvalósításának nyomon követése, az óvodapedagógusi tevékenységhez szükséges készségek, képességek megismerése, illetve ezek kialakításának segítése. <ul style="list-style-type: none"> – ismerkedés az óvoda (gyermekcsoport) tárgyi, személyi feltételeivel, az óvodai élet szervezésével, – a gyermekcsoport élet- és szokásrendjének megfigyelése, 	

<ul style="list-style-type: none"> - a csoport heti rendje és napirendi tevékenységei - tapasztalatok szerzése az óvodai nevelésről, az intézmény sajátos funkciójáról, - az óvodapedagógus tevékenységének, különösen a gondozási tevékenységének (nevelési tevékenység, gyermeki önállóság fejlődésének segítése, kapcsolatépítés a gyermekekkel, a gondozást végző munkatársakkal való együttműködése), a játék feltételeinek, valamint a játékrható megnyilvánulásainak (segítségnyújtás, problémafelvetés, eszközkészítés, stb...) a megfigyelése, - a gyermekek játéktevékenységének megfigyelése - a hallgató megfigyeléseit, tapasztalatait - pedagógiai, pszichológiai és módszertani szempontok alapján - a Pedagógiai naplóban rögzítse, elemezze, törekedjen a megfelelő szakmai nyelvezet és kifejezőskultúra használatára, értékelje nevelőmunkáját.
<p>A 2-5 legfontosabb <i>kötelező</i>, illetve <i>ajánlott irodalom</i> (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadás adatai, (esetleg oldalak), ISBN)</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>Óvodai Nevelési Országos Alapprogram</i> - <i>Az óvoda helyi pedagógiai programja</i> - <i>Az Óvodai nevelés című folyóirat aktuális, vonatkozó írásai</i> - <i>Vekerdy Tamás: Gyerekek, óvodák, iskolák. Saxum, Bt. Bp. 2001.</i>
<p>Azoknak az előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek (<i>tudás, képesség stb., KKK 7. pont</i>) a felsorolása, amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul</p> <p>tudása</p> <ul style="list-style-type: none"> - törekszik megismerni az óvodai nevelés szakterületének alapvető dokumentumait, az óvodai nevelés általános céljait, feladatait, - tájékozódik a gyakorlóhely helyi óvodai dokumentációiról, megismeri a pedagógiai programot, házirendet és csoportnaplót. <p>képességei</p> <ul style="list-style-type: none"> - képes megfigyelni, feltérképezni és rögzíteni a 3–6-7 éves gyermek óvodai játékát, a gondozási feladatokat és az óvodában dolgozó szakemberek feladatait <p>attitűdje</p> <ul style="list-style-type: none"> - elfogadja, hogy az óvodai nevelés gyermekközpontú, befogadó, az óvodai nevelésben alkalmazott pedagógiai hatásoknak a gyermek személyiségéhez kell igazodniuk. - nyitott mások elfogadására, saját elképzeléseitől eltérő vélemények, értékek megismerésére és tiszteletben tartására, s ennek érdekében nyitott mások meghallgatására, megértésére. <p>autonómiája és felelőssége</p> <ul style="list-style-type: none"> - felelősséget érez a rábízott 3–6-7 éves gyermekekért, gyermekcsoportért.
<p>Tantárgy felelőse (<i>név, beosztás, tud. fokozat</i>): Dr. Téglás Zsolt adjunktus, PhD</p>
<p>Tantárgy oktatásába bevont oktatók: Livják Emília mesteroktató, Bocsiné Percze Andrea mesteroktató, Dr. Kisné Bernhardt Renáta adjunktus.</p>

3. A mentor óvodapedagógus feladatai

- A mentor óvodapedagógus szakmai tudásával és tapasztalattal segíti a hallgató munkáját, és igyekszik legjobb tudása szerint hozzájárulni a hallgató szakmai fejlődéséhez.
- A mentor óvodapedagógus a szakmai gyakorlat beindulás előtt ellenőrzi a hallgatók egészségügyi alkalmasságáról szóló egészségügyi kiskönyvét.
- A mentor óvodapedagógus a jelenlétről illetve a záró minősítésről összesítő jegyzéket vezetnek, az űrlapok az útmutató kari mellékletében megtalálhatók.

- A hiányzók számára a mentor óvodapedagógus egy alkalommal pótlehetőséget biztosít (a szükséges intézményi egyeztetésekkel), erről a lehetőségről az érintett hallgatókat értesíti.

4. A hallgatók feladatai

- A hallgató pedagógia naplót készít (megfigyelési szempontok alapján, feladathelyzetekben megállapításokat tesz) az útmutatóban megfogalmazott elvárások, instrukciók alapján.
- A dokumentációt a gyakorlatvezető oktatóval egyeztetve az előírt módon és határidőre értékelésre *benyújtja* elektronikusan/írásos formában a gyakorlatvezető oktatónak.
- A *levelezős hallgatók* kötelezettségei megegyeznek a nappali tagozatos hallgatókéval.
- Betartja a magatartásra, házirendre, gyerekekkel történő kapcsolatra vonatkozó óvodai és az Egyetemi előírásokat.

5. A gyakorlatok felépítése, helye ideje

Bevezetés az óvodai gyakorlatba (csoportos szakmai gyakorlat, 60 óra 10 nap)					
<i>A tantárgy vezetője</i>		gyakorlatvezető oktató			
<i>Tartalma</i>		a kurzus előkészítése	megfigyelés		a kurzus zárása, portfólió bemutatása
<i>Helye</i>		az egyetem	óvodai gyakorlóhely		az egyetem
<i>Ideje</i>	Nappali tagozat	5 óra	10 alk. X 5 óra	7.30-11.15 vagy 8.00-11.45	5 óra
	Levelező tagozat	5 óra	2 alk x 5 óra		5 óra

6. Az óvodai csoportos szakmai gyakorlat értékelése

Az értékelés módja: **gyakorlati jegy**.

A gyakorlati jegy megállapításához mind a szöveges tartalmakat, mind a mért teljesítményt figyelembe kell venni.

A mért teljesítmény (max. 100 pont) összetevői:

- szakmai dokumentáció vezetése (max. 100 pont),

A gyakorlati jegy megállapítása:

Jeles (5) gyakorlati jegyet az kaphat, akinek a teljesítménye 90-100 pont között van:

- a tanegységre előírt feladatokat az előírásoknak megfelelően magas színvonalon teljesítette,
- önállóan, igényesen vezette a szakmai dokumentációt,
- kiváló helyzetfelismerő és elemző képességgel rendelkezik,

Jó (4) gyakorlati jegyet az kaphat, akinek a teljesítménye 76-89 pont között van:

- a tanegységre előírt feladatokat az előírás szerint jó színvonalon, hiánytalanul teljesítette,
- önállóan vezette a szakmai dokumentációt,
- jó helyzetfelismerő és elemző képességgel rendelkezik,

Közepes (3) gyakorlati jegyet az kaphat, akinek a teljesítménye 61-75 pont között van:

- a tanegységre előírt feladatait átlagosan, változó minőségben teljesítette,
- vezette a szakmai dokumentációt,
- átlagos helyzetfelismerő és elemző képességgel rendelkezik
- kommunikációs képességei fejlesztésre szorulnak.

Elégséges (2) gyakorlati jegyet az kaphat, akinek a teljesítménye 51-60 pont között van:

- a tanegységre előírt feladatait még elfogadhatóan teljesítette,
- szakmai dokumentációját hiányosan vezette,
- éppen elfogadható helyzetfelismerő és elemző képességgel rendelkezik,
- kommunikációs képességei fejlesztésre szorulnak.

Elégtelen (1) gyakorlati jegyet kap, akinek a teljesítménye 0-50 pont között van:

- a tanegységre előírt feladatait nem hiánytalanul teljesítette,
- hiányzásait, hiányosságait nem pótolta,
- szakmai dokumentációját nem az útmutatóban leírt szempontok, elvárások alapján készítette el.

7. Megfigyelési szempontok

7.1. A hallgató feladata gyakorlatot megelőzően

Tanulmányozza az Óvodai Nevelés Országos Alapprogramját, elsősorban:

Bevezető,

Gyermekkép, Óvodakép,

Az óvodai nevelés feladatai,

Az óvodai élet megszervezésének elvei.

Az óvodai élet tevékenységi formái óvodapedagógus feladatai fejezetből a Játék

7.2. Csoportos gyakorlat megfigyelési szempontjai

1 alkalom

- Mutassa be az óvoda személyi feltétel rendszerét!
- Mutassa be az óvoda tárgyi feltételeit! (környezet, udvar, épület, helyiségek)
- **Mutassa be a csoportszobát!(elrendezés, berendezés, hangulat, alaprajz...)**

2 alkalom

- **Mutassa be a csoportszobában található játéktereket! (milyen eszközök állnak a gyermekek rendelkezésére, mit játszanak a gyerekek az egyes játéktereken...)**
- Mutassa be a csoportszobában található játékeszközöket! (leírás, csoportosítás)
- Támassza alá példákkal, hogy a gyermekek számára a játék szabadon választott, örömmel végzett és önfeledt tevékenység!

3 alkalom

- **Mutassa be a csoport napirendjét, napirendi tevékenységeit!**
- **Mutassa be a csoport szokás-szabályrendszeréből azokat, amelyeket a délelőtti folyamán tapasztalt!**
- Jellemezze a látottak alapján az óvodapedagógus-gyermek és dajka-gyermek kapcsolatát!

4 alkalom

- **Figyelje meg és mutassa be az óvodapedagógus gondozó, nevelő tevékenységét!**
- **Figyelje meg és írja le az óvodapedagógus és a dajka/pedagógiai asszisztens közötti együttműködést!**
- Mit tesz az óvodapedagógus a derűs, nyugodt, szeretetteljes, alkotói légkör kialakítása érdekében?

5 alkalom

- **Jellemzze az óvodapedagógus attitűdjét! (elfogadó, támogató, segítő)**
- Írjon példákat az óvodapedagógus játékráható megnyilvánulásaira!(segítségnyújtás, eszközkészítés, problémafelvetés...)
- Írjon le egy játék közben felmerült konfliktus helyzetet (konfliktus megnyilvánulása, probléma oka, résztvevői, megoldása)

6 alkalom

- Melyek a kedvelt játékeszközök, játéktevékenységek a csoportban?
- **Jellemezzen egy gyermeket a tapasztalatai és megfigyelései alapján!**
- Összegezze benyomásait, érzéseit, tapasztalatait az óvodai gyakorlattal kapcsolatban!

7 alkalom – iskola

- Mutassa be az iskola épületét, udvarát!

- Röviden foglalja össze az osztályterem berendezésével kapcsolatos megfigyeléseit!
- Összegezze benyomásait, tapasztalatait, érzéseit az iskolai hospitálással kapcsolatban!

8 alkalom – bölcsőde

- Milyen benyomások érték a bölcsődébe érkezéskor?
- Mutassa be a csoportszobát és a hozzá tartozó vizes blokkot!
- Figyelje meg és mutassa be a csoportban dolgozó csecsemő- és kisgyermeknevelő tevékenységét!

8. Pedagógiai napló tartalma

Fedlap:

- a lap tetején középen az egyetem logója
- a lap közepén: Pedagógiai napló
- lap alján, jobb oldalon: hallgató neve, neptun kódja, évfolyam és tagozat
- lap alján, bal oldalán: a gyakorlatért felelős oktató neve és beosztása

1. Adatok az intézményről (bölcsőde, óvoda, iskola):

- név, cím, OM azonosító
- óvodavezető / igazgató neve
- gyermeklétszám, osztályok / csoportok száma

2. Az adott gyermekcsoport főbb adatai (csak az óvodában csoportnapló alapján):

- heti rend
- napirend
- a csoport szokás és szabályrendszere

3. A megadott szempontok szerinti megfigyelés tapasztalatainak rögzítése, továbbá elemzések a megadott tartalmi és formai követelmények alapján.

4. „Mit várok az adott félévtől?” címmel elvárások megfogalmazása

Javasolt megfigyelési szempont egy gyermek jellemzéséhez

- a gyermek önállóságára vonatkozó jellemzések étkezés, öltözködés és tisztálkodás során
- együttműködésének jellemzői társaival és a csoportban dolgozó felnőttekkel (óvodapedagógus, hallgató, dajka, pedagógiai asszisztens)
- közösségi kapcsolatainak jellemzői: egyedül vagy társaival érzi jól magát; vannak-e barátai; a társaihoz és a csoportban dolgozó felnőttekhez való viszonya;

- játékának jellemzői: kikkel - mivel – mit játszik leggyakrabban és szívesen; igényli-e az óvodapedagógus segítségét;
- érzelmi életének jellemzői: kiegyensúlyozott, nyugodt vagy kapkodó stb.; támassza alá példákkal

Űrlapok / Melléletek

1. Jelenléti összesítő

JELENLÉTI ÖSSZESÍTŐ

Tantárgy: **Tájékozódás és megfigyelés az óvodai életben** (csoportos szakmai gyakorlat) **1. félév**

Tanév: ..... Tagozat: **nappali, levelező***

Hallgató neve:.....

	Intézmény neve	Aláírás (vezető/mentor)
1. alkalom óvoda		
2. alkalom óvoda		
3. alkalom óvoda		
4. alkalom óvoda		
5. alkalom óvoda		
6. alkalom óvoda		
7. alkalom bölcsőde		
8. alkalom iskola		